

[Arbejdsministeren]

Under forudsætning af, at arbejdsgiveren (kommunen) kan kontrollere arbejdstiden og timelønnen svarer til den sædvanlige timeløn for arbejde som kørelærer på en (kommunal) knallertskole, vil der således ikke blive tale om omregning, men opgørelsen af arbejdstiden skal ske alene på grundlag af de faktiske arbejdstimer.

Jeg kan imidlertid som arbejdsminister alene udtale mig om de generelle regler på området, men ikke gå ind i en vurdering af den konkrete sag. Det er som bekendt arbejdsløsheds-kassen, der træffer afgørelse i 1. instans med klageadgang til Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen og Arbejdsmarkedets Anke-nævns.«

Som det fremgår af dette svar, oplyste jeg, at opgørelsen af en efterlønsmodtagers arbejdstid ved arbejde som kørelærer på en kommunal knallertskole alene skal ske på grundlag af de faktiske arbejdstimer under forudsætning af, at arbejdsgiveren (kommunen) kan kontrollere arbejdstiden og timelønnen svarer til den sædvanlige timeløn for arbejde af denne art.

Jeg er imidlertid blevet opmærksom på, at arbejde som kørelærer på en kommunal knallertskole ofte (men ikke altid) aflønnes efter reglerne i folkeoplysningsloven (tidligere loven om fritidsundervisning).

Når dette er tilfældet, er timelønnen pr. undervisningstime fastsat således, at timelønnen tillige indeholder betaling for sædvanligt tidsforbrug til forberedelse m.v.

Arbejdstiden for arbejde, der aflønnes på denne måde, beregnes efter efterlønsreglerne ved, at de præsterede undervisningstimer multipliceres med den omregningsfaktor, der danner grundlag for fastsættelsen af timelønnen pr. undervisningstime.

Omregningsfaktoren er på dette område normalt 1,6. Det vil sige, at en lønnet (faktisk) undervisningstime i disse tilfælde skal medregnes som 1,6 arbejdstimer.

Der er således ikke tale om at omregne lønnen til timer ved brug af omregningsfaktoren, men om beregning af arbejdstiden på grundlag af de faktiske undervisningstimer ved at medregne det lønede (sædvanlige) tidsforbrug til forberedelse m.v.

Mit svar af 29. januar var derfor korrekt, men ikke helt udtømmende.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 22:

Forespørgsel til undervisnings- og forskningsministeren [om kvaliteten af de højere uddannelser].

Af Rahbæk Møller (SF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 20/2 92).

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 230:

Forslag til lov om Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Af justitsministeren (Engell).

(Fremsat 19/2 92).

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Ole Espersen (S):**

Regeringen foreslår nu, at Den Europæiske Menneskerettighedskonvention bliver gjort til en del af gældende dansk ret, således at den kan påberåbes over for danske domstole, myndigheder osv., specielt den praksis, der har udviklet sig inden for de europæiske menneskerettighedsorganer, først og fremmest Menneskerettighedsdomstolen. Det er vi glade for, og vi er også glade for det holdningskifte, der har fundet sted. Det er kun 2 år siden, at Justitsministeriet var en indædt modstander af at gøre konventionen til en del af dansk ret. Det har nu ændret sig, og det er vi selvfølgelig glade for; der er klare fordele forbundet hermed.

Efter vores opfattelse er der ingen virkelige ulemper forbundet med denne ændring. Der nævnes den mulighed, at konventionen måske indeholder regler vedrørende visse emner, som også vedrører dansk ret, bl.a. vedrørende ægte-skabsloven, hvor konventionen kun taler om den giftefærdige alder og den danske lov sætter en 18-års-grænse. Men jeg tror ikke, det overhovedet vil volde nogen problemer i praksis. Det er klart, at her skal den gældende dan-

[Ole Espersen]

ske lovgivning ses i forhold til de rammebestemmelser, som konventionen jo i høj grad fastsætter. Der er tale om det samme forhold, som vi f.eks. har mellem den danske særlovgivning og grundloven, så vi kan ikke rigtig se, at det skulle medføre nogen ulemper.

Bemyndigelsesparagraffen vil vi gerne drøfte nærmere i Retsudvalget. Det er klart, at vi f.eks. ikke kan give bemyndigelse til, at regeringen på egen hånd slår Menneskerettighedsdomstolen og -kommissionen sammen, som der faktisk er tale om her. Denne afgørelse er alt for vigtig til, at det kan afgøres administrativt; her må vi finde en nøjagtig grænse. Det er klart, at man ikke behøver at forelægge visse ændringer i protokoller og lign. for Folketinget, men meget andet er af så væsentlig betydning, at det selvfølgelig skal forelægges.

Et emne, jeg gerne vil tage op, og som af gode grunde ikke er direkte omhandlet af forslaget, er spørgsmålet om, hvem der i grunden skal være ansvarlig for, at menneskerettighederne overholdes. Hvem har ansvaret for Danmarks forhold til menneskerettighederne i det hele taget, ikke blot over for Den Europæiske Menneskerettighedskonvention? I dag er det Justitsministeriet, og sådan har det været hele tiden, men efterhånden må man jo nok spørge, om det nødvendigvis behøver at være tilfældet. For det første er det jo faktisk Justitsministeriet og de organer, der sorterer under ministeriet, der beskæftiger sig med de områder, hvor der oftest er tale om mulige krænkelse af menneskerettighederne – og nu taler jeg helt generelt, det gælder i alle lande. Der er tale om politiet, domstolene og flere andre myndigheder.

En helt speciel grund til, at jeg stiller spørgsmålet her i Folketinget ved denne lejlighed, er naturligvis det forhold, at Folketingets ombudsmand i dag har fremsat en sønderlemmende kritik af ministeriets administration af en lovgivning, der i høj grad har med menneskerettigheder at gøre, nemlig udlændingeloven. Det er tredje gang, at det nu er helt åbenbart, at udlændingeloven administreres ulovligt.

Jeg synes nok, at det giver anledning til at stille det spørgsmål, om tiden ikke er moden til, at vi overvejer placeringen af beskyttelsen af menneskerettighederne. Man kunne tænke sig Udenrigsministeriet, som har en glimrende retsafdeling, ud fra den betragtning, at også

andet end det rent juridiske hører hjemme i menneskerettighedskonventionen, f.eks. uddannelse. Folketingets ombudsmand var også en mulighed, og får vi et forfatningsråd, hvad vi jo klart har brug for, kunne man også tænke sig, at forfatningsrådet fik ansvaret for Danmarks forhold til menneskerettighederne.

Vi er desværre nødt til at rejse det spørgsmål, når vi gang på gang bliver præsenteret for konstateringer af den karakter, som ombudsmanden er kommet med i dag. Læser man hans beretning om den fortolkning, man har foretaget i ministeriet, må man spørge sig selv, hvad i alverden der er galt, om der i virkeligheden ikke er tale om noget, der minder meget om bevidste misfortolkninger. Når Folketingets tillidsmand skal skrive til Justitsministeriet og bede Justitsministeriet rette sig efter dansk lovgivning i fremtiden, synes jeg, sagen er så pinlig, at man bliver nødt til at rejse det spørgsmål.

Grove (KF):

For os, der ikke er jurister og eksperter på dette område, er diskussionen for og imod inkorporering nok ikke det væsentligste. Det væsentlige for mig er i hvert fald, at vi overholder gældende regler.

Jeg synes, at det lovforslag, der er fremsat her, tager alle relevante hensyn, og samtidig vil den hidtidige praksis også kunne opretholdes på fornuftig vis og dermed sikre, at vi ikke hviler på laurbærrerne. Til gengæld håber jeg også, at denne lovgivning kommer til at virke på en sådan måde, at ikke enhver lille detalje på området skal endevendes, men bliver en naturlig del af vor lovgivning.

Jeg håber, at forslaget får en hurtig og let gang igennem Folketinget.

Jørgen Winther (V):

Jeg vil ikke komme med et videre langt indlæg, men blot sige, at Venstre kan fuldt ud støtte hele dette omfattende lovforslag.

Ebba Strange (SF):

SF stod jo bag beslutningen i Folketinget i 1989 om at indarbejde Den Europæiske Menneskerettighedskonvention i dansk ret. Vi mener, at det forslag, justitsministeren her har lagt på bordet, lever op til indstillingen fra det udvalg, der blev nedsat på baggrund af folke-

[Ebba Strange]

tingsbeslutningen, og derfor støtter vi forslaget.

Ifølge udvalgets kommissorium skulle det også beskæftige sig med fordelene ved at inkorporere andre internationale menneskerettighedskonventioner, bl.a. fra FN og ILO. Det har udvalget og dermed ministeren afstået fra i første omgang, fordi det i øjeblikket drøftes i nordisk regi, som det fremgår af betænkningen og bemærkningerne til lovforslaget. Jeg går ud fra, at når de drøftelser engang er overstået, vil vi vende tilbage til den del af udvalgets kommissorium.

Vedtagelsen af et forslag som det, vi sidder med, rejser naturligvis spørgsmålet om, hvilken betydning det vil få. Heldigvis er det da sådan, at i al almindelighed er der rimelig god overensstemmelse mellem de menneskerettighedskonventioner, Danmark har tilsluttet sig, og lovgivning og retspraksis i Danmark, men alligevel tror jeg, at vedtagelsen kan få betydning. Det har jo været påfaldende i løbet af de senere år, at menneskerettighedsspørgsmålet er blevet sat mere i fokus end tidligere, både på internationalt og på nationalt plan. Der er flere mennesker i Danmark, der ved, at når man ikke kan komme længere i det danske retssystem, er der en mulighed for at gå videre til Den Europæiske Menneskerettighedskommission og Menneskerettighedsdomstolen. Når Danmark skal gøre sin indflydelse gældende udenrigspolitisk, påberåber vi os menneskerettighederne og appellerer til andre lande om at overholde dem, og på den måde er menneskerettighederne i højere grad blevet almeneje i den danske befolkning.

Alligevel støder man jo gang på gang – så mænd også her i salen – på situationer, hvor man må konstatere, at man i virkeligheden mangler et virkelig detaljeret kendskab til, hvad menneskerettighederne indebærer. Derfor har jeg hæftet mig ved, at justitsministeren i bemærkningerne til lovforslaget har lagt vægt på den informationsvirksomhed, den undervisning i menneskerettighedsspørgsmål, som må blive en følge af vedtagelsen af forslaget, og det synes jeg er godt. Justitsministeren peger i bemærkningerne på, at personalet ved domstolene, politiet og kriminalforsorgen skal undervises i menneskerettighederne. Det er en fremragende ting, og jeg vil godt gå endnu videre. Jeg mener også, at børn og unge under

uddannelse i langt højere grad, end det er tilfældet i dag, bør kende til det grundlag, som vi nu også i Danmark baserer lovgivning og retspleje på.

Det er klart, at der opstår nogle problemer i afvejningerne af menneskerettighederne i forhold til dansk ret, især ved domstolene. Jeg mener, at lovforslaget kan bruges i den skikkelse, det har nu, men jeg vil stille et par spørgsmål vedrørende paragrafferne 2 og 3 i forbindelse med udvalgsarbejdet. Men alt i alt mener jeg dog, at vi skal vedtage forslaget, som det ligger her.

Jeg skal lige sige til slut, at de eneste høringsparter, der har haft kritiske bemærkninger til forslaget, er rigsadvokaten, som faktisk er ret kritisk over for forslaget, og arbejdsmarkedets parter. De sidste sætter spørgsmålstegn ved forholdet mellem menneskerettighedskonventionen og det danske arbejdsretlige system, og jeg mener, at det også er noget, vi skal have vendt i udvalget, eventuelt i forbindelse med en senere inkorporering af ILO's bestemmelser i dansk ret.

Tom Behnke (FP):

Fremskridtspartiet har altid haft den målsætning, at lovgivningen skulle være så klar og så enkel som overhovedet muligt, således at det var enhver beskåret at læse og forstå loven. Rent retssikkerhedsmæssigt er det ikke særlig betryggende, hvis vi har nogle love, som folk ikke forstår, og både derfor og af andre grunde, som jeg vil komme ind på senere, vil det være betænkeligt at gøre Den Europæiske Menneskerettighedskonvention til en særskilt del af dansk lovgivning.

Vi kan alle sammen blive enige om, at vi skal leve op til menneskerettighedskonventionen, og det er da også Fremskridtspartiets holdning, at konventionen skal tages i betragtning, når vi reviderer landets love. Menneskerettighedskonventionen skal nærmest svæve over vandene som en rettesnor, når vi her i Folketinget skal revidere lovene, men den skal ikke nødvendigvis være en særskilt del af den danske lovgivning. Det vil nemlig bevirke, at borgerne kan læse i forskellige love om det samme emne, uden at fremstillingerne er identiske, og det vil give usikkerhed med hensyn til, hvad der er gældende lovgivning. Hvis man mener, at dele af konventionen ikke efterleveres i Dan-

[Tom Behnke]

mark, er det bedre at revidere den danske lovgivning, så den er i overensstemmelse med konventionen.

I bemærkningerne til lovforslaget er der også peget på det dilemma, at en direkte indførelse af konventionen som lov kan have den effekt, at den bliver til en sovepude, og at revideringen af de øvrige love vil gå i stå. Jeg synes, det er uheldigt, hvis det bliver tilfældet. Det fremgår også af bemærkningerne, at konventionskomplekset principielt er gældende ret, idet den relevante lovgivning er søgt ændret i fornødent omfang i forbindelse med ratifikationerne og ved løbende tilpasning gennem årene i lyset af retsudviklingen. Afslutningsvis står der i bemærkningerne, at hvis en inkorporering ikke finder sted, vil det være overladt til lovgivningsmagten at tillempe lovgivningen, men det er vel heller ikke den dårligste løsning; jeg synes, det er gået meget godt indtil nu.

Men trods disse betænkeligheder vil vi se positivt på forslaget under udvalgsarbejdet.

Elisabeth Arnold (RV):

Også fra radikal side skal vi byde det velkommen, at vi nu tager skridt til at inkorporere Den Europæiske Menneskerettighedskonvention i dansk ret. Vi har arbejdet for, at dette skulle blive tilfældet, og vi er glade for, at man kan bruge den betænkning, der blev udgivet for et år siden, som baggrund for lovforslaget.

Det er ikke sandsynligt, at den almindelige danskers retsstilling vil blive særlig meget ændret efter denne inkorporering. Vi vil selvfølgelig kunne give menneskerettighedskonventionen en lidt stærkere profil, lidt mere styrke i dagliglivet, men jeg tror, jeg vil pege på en anden ting, som også har betydning for Danmark, nemlig vort forhold til de nye europæiske demokratier. Der er jo tale om en Europarådskonvention, og i disse år får Europarådet mange ansøgninger fra nye stater, som gerne vil være medlemmer. Det første, man altid spørger om, er, om de vil tiltræde menneskerettighedskonventionen, og det er et stort og spændende arbejde at få udbredt kendskabet til den til de nye demokratier. Derfor vil det styrke Danmarks stilling, hvis vi kan sige, at vi tager Den Europæiske Menneskerettighedskonvention overordentlig alvorligt, vi har endda inkorporeret den i vort eget retssystem, og

den er en væsentlig del af vores dagligliv i det danske samfund.

Jeg tror, vi kan få glæde af denne styrkede holdning til menneskerettighedskonventionen, og derfor vil vi fra radikal side gøre alt, hvad vi kan, for, at arbejdet bliver overstået så hurtigt som muligt.

Kofod-Svendsen (KRF):

Også Kristeligt Folkeparti kan tilslutte sig dette forslag om at inkorporere Den Europæiske Menneskerettighedskonvention i dansk ret og dansk lovgivning. Jeg ser en vigtig signalvirkning i dette, ikke mindst i forhold til de nye demokratier, som den sidste ordfører også var inde på, noget, man ikke skal underkende betydningen af.

Hvor meget det vil betyde i praksis for den enkelte borger, kan jeg ikke gennemskue lige her og nu, men selve principperne i konventionen, som ligger til grund for lovforslaget, kan vi selvfølgelig tilslutte os. Vi har henvist til dem mange gange, derfor finder vi, det er naturligt og rigtigt at fremsætte dette lovforslag, og vi kan medvirke til en hurtig udvalgsbehandling.

Justitsministeren (Engell):

Jeg vil gerne starte med at takke ordførerne for alle partier for tilslutningen til lovforslaget. Det kommer sådan set ikke som nogen overraskelse, da vi jo er enige om at sætte overholdelsen af menneskerettighederne i højsædet, så jeg ser frem til, at forslaget kan vedtages med støtte fra alle Folketingets partier efter udvalgsbehandlingen.

Som det fremgår af bemærkningerne til forslaget, gælder reglerne i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention jo allerede i dag, og derfor kunne man godt fremføre det synspunkt, at en inkorporering i virkeligheden er unødvendig, som hr. Tom Behnke var inde på. Men når regeringen har valgt at fremsætte lovforslaget om inkorporering af konventionen – i øvrigt i overensstemmelse med en enstemmig indstilling fra det udvalg, som jo meget grundigt har gennemarbejdet hele problemstillingen – skyldes det ønsket om at lovfæste den praksis, som domstolene følger i øjeblikket, og hvorefter konventionen jo kan påberåbes i retssager her i landet.

[Justitsministeren]

Hertil kommer, at vi i Justitsministeriet er enige med udvalget i, at en inkorporering formentlig vil medføre, at borgerne bliver mere opmærksomme på konventionen. Vi kan også forvente, at borgerne oftere end nu vil påberåbe sig konventionen, og domstolenes kontrol med, om vi på alle punkter handler i overensstemmelse med konventionens regler, vil dermed blive styrket i praksis.

Hr. Ole Espersen rejste spørgsmålet om, hvem der skal være ansvarlig for menneskerettighedernes overholdelse, og hvem der i det hele taget er ansvarlig for konventionerne. Der er jo en langvarig praksis for, at det primært er Udenrigsministeriet, der varetager den lovgivningsmæssige side, når det drejer sig om FN-konventioner, mens det er Justitsministeriet, når der er tale om Europarådskonventioner. Fra regeringens side har man ikke tænkt sig at ændre denne praksis.

Hr. Ole Espersen drog også den seneste ombudsmandsdegenørelse i forbindelse med udlændingeloven ind i debatten. Det skal jeg ikke knytte nærmere kommentarer til, men blot sige, at det jo oftest vil være domstolene, som skal træde til i forbindelse med menneskerettighedskonventionen, og jeg går da ud fra, at hr. Ole Espersen har samme tillid til domstolene som vi andre.

Fru Ebba Strange nævnte det arbejde, der foregår i nordisk regi, og her kan jeg henvise til lovforslagets bemærkninger. Fru Ebba Strange var også inde på, at rigsadvokaten har givet et meget udførligt høringssvar og har givet udtryk for betænkeligheder, som det fremgår af bemærkningerne til forslaget. Jeg vil godt sige, at jeg mener, der er megen vægt i de betænkeligheder, som rigsadvokaten har fremført. Vi har overvejet dem grundigt i Justitsministeriet inden fremsættelsen af lovforslaget, og selv om vi er enige i mange af rigsadvokatens synspunkter, finder vi ikke, at det bør føre til, at man undlader at inkorporere konventionen i dansk ret. Justitsministeriet har i den forbindelse lagt særlig vægt på, at Danmark jo i forvejen er forpligtet til at overholde menneskerettighedskonventionen, og derfor vil en inkorporering ikke medføre nogen ændringer.

Rigsadvokaten siger også, at en inkorporering vil gøre retsstillingen mindre forudsigelig. Som det fremgår af lovforslagets bemærkninger, har domstolene allerede på nuværende

tidspunkt i vidt omfang pligt til at anvende menneskerettighedskonventionen, og derfor tilsigter inkorporeringen ikke at ændre ved denne anvendelse. Som det fremgår af bemærkningerne, tillægger vi det afgørende betydning, at en inkorporering ikke bliver en sovepude for regering og Folketing. Domstolenes praksis skal følges meget nøje, så de ændringer, der måtte vise sig nødvendige, foretages af Folketinget og ikke overlades til domstolene selv. Jeg mener også, at vi på den måde kan sikre, at retstilstanden fortsat er forudsigelig.

Fru Ebba Strange var også inde på de bemærkninger, der er fremsat fra LO's og fra Dansk Arbejdsgiverforenings side. Her kan man vel sige, at arbejdsmarkedets forhold for størstepartens vedkommende reguleres ved overenskomster, og det ændres der jo ikke på i forbindelse med inkorporeringen. Arbejdsmarkedets parter har altid haft pligt til at respektere menneskerettighedskonventionen.

Jeg var og er enig med fru Ebba Strange i, at ud over den interesse, der vil opstå for menneskerettighedskonventionen som følge af inkorporeringen, er der også behov for et oplysningsarbejde over for børn og unge. Jeg tror, at det forhold, at konventionen nu pludselig bliver indbygget som en del af den danske lovgivning, i sig selv vil være med til at sætte fokus på hele temaet.

Både fru Elisabeth Arnold og hr. Kofod-Svendsen var inde på, at lovforslaget ikke vil ændre ret meget på den enkeltes retsstilling, men at det har betydning for vore internationale relationer, ikke mindst i forhold til de nye demokratier i Central- og Østeuropa. Det aspekt er jeg meget enig i, og også set i det lys er jeg tilfreds med den brede tilslutning til lovforslaget.

Ole Espersen (S):

Ligesom fru Ebba Strange er jeg glad for, at man påtænker en oplysningsvirksomhed vedrørende konventionen, men specielt her må jeg stille det spørgsmål, om det er rimeligt, at et ministerium står for en sådan oplysningsvirksomhed. Det kunne udmærket være de folkelige organisationer, som tilfældet er i EF-debatten.

Og jeg vil også gerne gentage, selv om det jo lyder kritisk og det er ubehageligt at skulle kri-

[Ole Espersen]

tisere, men Justitsministeriets oplysningsvirksomhed, f.eks. vedrørende udlændingelovens § 17 om flytningenes mulighed for at vende hjem og undersøge, om forholdene var ændret i deres lande, var altså udtryk for misinformation til skade for mange, mange udlændinge, der troede, at det havde de ikke lov til. Ministeriet er på en eller anden måde part i noget, der har med menneskerettigheder at gøre. Jeg synes, det har givet sig udslag i forskellige uheldige ting, og derfor mener jeg også, at vi skal drøfte i udvalget, hvordan denne oplysningsvirksomhed skal tilrettelægges. Det er jo ikke noget, ministerier normalt har særlig erfaring i, og det kunne jo også tale for, at det måske blev lagt et andet sted.

Så glemte jeg før i forbindelse med min omtale af ombudsmandssagen at rose Justitsministeriets Lovafdeling, fordi man stod fast på det, man mente var rigtigt. Det har nu vist sig at være uomtvisteligt rigtigt efter ombudsmandens meget grundige gennemgang af den fortolkningsmetode, man i øvrigt anvendte i ministeriet. Jeg håber, det er et tegn på, at lovafdelingen er ved at genvinde sit tidligere renommé; jeg synes i hvert fald, at der er grund til at rose afdelingen i dette tilfælde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 216:

Forslag til lov om afholdelse af vejledende folkeafstemning om Danmarks udlændingepolitik.
Af Pia Kjærsgaard (FP) m.fl.
(Fremsat 31/1 92).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Engell):

Fremskridtspartiets forslag går ud på, at der samtidig med den planlagte folkeafstemning om EF-unionen skal afholdes en vejledende folkeafstemning, hvor vælgerne skal have lejlighed til at tage stilling til udformningen af den fremtidige udlændingepolitik.

Nu er forslag om folkeafstemninger på udlændingeområdet jo ikke noget nyt fra Fremskridtspartiets side, men som bekendt har ingen af de tidligere forslag vundet tilslutning her i Tinget. Jeg vil også straks sige, at afstemningstemaerne, som de er formuleret i forslaget, efter min opfattelse ikke er egnede til en folkeafstemning. De er både unuancerede og for en dels vedkommende også uigennemførlige, og de kan ikke udmøntes i praktisk lovgivning i den foreliggende form.

Jeg vil godt nævne et eksempel på dette: Hvis man f.eks. ser på spørgsmålet om en op- hævelse af retskravet for familiesammenføring for så vidt angår EF-statsborgere, vil det ganske enkelt være i strid med EF-retten. Som et andet eksempel kan jeg nævne det spørgsmål, man lægger op til ved at spørge, om udenland- ske statsborgere, der er straffet her i landet, kan opnå dansk statsborgerskab. Som spørgs- målet er formuleret, vil også parkeringsforseel- ser frembyde en hindring for, at ansøgeren no- gen sinde kan blive dansk statsborger, og det kan jeg næppe tro er Fremskridtspartiets op- fattelse. Det svarer i hvert fald ikke til, hvad man tidligere har givet udtryk for, når der har været drøftelser om det spørgsmål.

Hertil kommer, at udlændingelovgivningen ikke er et område, som efter regeringens opfat- telse egner sig til en folkeafstemning på bag- grund af så firkantede afstemningstemaer som dem, Fremskridtspartiet har opstillet i forsla- get. Dertil er området jo uægtelig for mange- sidigt.

I øvrigt har vi jo her i landet et repræsentat- ivt demokrati. Der afholdes ikke helt sjældent folketingsvalg, hvor vælgerne udpeger med- lemmerne af Folketinget ud fra en vurdering af de pågældendes politiske synspunkter og holdninger på en række forskellige områder. Og skulle der opstå en situation, hvor befolk- ningens retsopfattelse på afgørende punkter afviger fra Folketingets, har vælgerne mulig-